

Küsimus 17:

Kas kõigil uneaegsete liigutushäirete kahtlusega patsientidel tuleb kasutada rahutute jalgade küsimustikku vs mitte?

Otsing läbi viidud 09.10.2017 ja tulemuseks saadud 108 kirjet, pärast ajalise ja keelepiirangu lisamist (publikatsioonid alates 2007. aastast, keel: English) **84 kirjet**, pärast süstemaatiliste ülevaadete piirangu lisamist **3 kirjet** (tulemused strateegia faili lõpus).

3 süstemaatilises ülevaatest puudutab antud küsimust 1 (Kohnen et al., 2007), mille puhul ei ole samuti tegemist süstemaatilise ülevaatega, vaid ülevaateartikliga. Teistest leitud kirjetest olid küsimusega seotud 3 artiklit, mis puudutasid erinevate rahutute jalgade küsimustike hindamist ja valideerimist kindlatel rühmadel või teistes keeltes (araabia, portugali) (Kohnen et al., 2016; Shalash et al., 2015; Masuko et al., 2008).

Lisaks leidub Rahvusvahelise Liigutushäirete Ühingu (*International Movement Disorders Society*) tööühma soovituslik dokument rahutute jalgade sündroomi hindamiseks kasutatavate küsimustike kohta (Walters et al., 2014) ja International Restless Legs Syndrome Study Group'i artiklid IRLS küsimustiku osas (Allen et al., 2003; Walters et al., 2003).

Oluline on märkida, et kõik olemas olevad skaalad on kasutusel rahutute jalgade sündroomi raskuse ja ravi efektiivsuse hindamiseks, mitte rahutute jalgade sündroomi diagnoosimiseks! Diagnoos põhineb kliinilisel pildil ja selle vastavusel diagnoosi kriteeriumitele (International Restless Legs Syndrome Study Group, 2003). Seega ei ole otseselt sellele küsimusele diagnostilise ravijuhendi kontekstis teadusliku tõenduspõhisuse osas võimalik vastata.

Uneaegsete liigutushäirete hindamiseks on kasutusel 3 rahutute jalgade küsimustikku International Restless Legs Scale (IRLS), Johns Hopkins Restless Legs Severity Scale (JHRLSS) ja RLS-6. Augmentation Severity Rating Scale (ASRS) puudutab rahutute jalgade sümptomaatika parodaksaalset halvenemist dopamiinergilise ravi foonil ja ei kuulu meie ravijuhendi fookusesse. Lisaks on olemas Pediatric RLS Severity Scale (P-RLS-SS), mis hindab rahutute jalgade sündroomi lastel, seega samuti väljaspool meie ravijuhendi käsitusala.

Nimetatud ülevaateartiklites tuuakse ära, et kõigil kasutusel olevatel skaaladel on head psühhomeetriselised omadused, Walters et al. rõhutavad, et neid skaalaid ei saa kasutada rahutute jalgade sündroomi diagnoosimiseks, vaid üksnes sündroomi raskuse hindamiseks, kui diagnoos on vastavalt diagnoosi kriteeriumitele pandud. Nende artiklist ülevaate tabel rahutute jalgade sündroomi hindamiseks kasutatavate skaalade kohta:

TABLE 2 Overall evaluation of different severity rating scales for RLS

Instruments for RLS	Use in RLS	Use by Other Investigators	Adequate Clinimetrics	Appropriate Population	Conclusions
IRLS	Yes	Yes	Yes	All RLS	Recommended Baseline and Rx
JHRLSS	Yes	Yes	Yes	RLS Sx >5 days/week	Recommended Baseline
RLS-6	Yes	Yes	Abstract only	All RLS	Suggested Baseline and Rx
RLS severity in children P-RLS-SS	Yes	No	No	RLS ages 6–17 years	Listed
Augmentation severity ASRS	Yes	Yes	Yes	All RLS	Recommended Baseline and Rx

Baseline, scale may be used at a single point in time; Rx, scale may be used to determine responsiveness to change under treatment conditions.

Kokkuvõttes tuleb nentida, et puudub teaduslik tõendatus rahutute jalgade küsimustiku kasutamiseks kõigil uneaegsete liigutushäiretega patsientidel unehäirete esmases diagnostikas ja ravis.

Viited (kataloogi lisatud täistekstid):

Kohnen R, Allen RP, Benes H, Garcia-Borreguero D, Hening WA, Stiasny-Kolster K, Zucconi M. Assessment of restless legs syndrome--methodological approaches for use in practice and clinical trials. *Mov Disord* 2007; 22 Suppl 18: S485-494.

Kohnen R, Martinez-Martin P, Benes H, Trenkwalder C, Högl B, Dunkl E, Walters AS. Rating of daytime and nighttime symptoms in RLS: validation of the RLS-6 scale of restless legs syndrome/Willis-Ekbom disease. *Sleep Med* 2016; 20: 116-122.

Shalash AS, Elrassas HH, Monzem MM, Salem HH, Abdel Moneim A, Moustafa RR. Restless legs syndrome in Egyptian medical students using a validated Arabic version of the Restless Legs Syndrome Rating Scale. *Sleep Med* 2015;16(12): 1528-1531.

Masuko AH, Carvalho LB, Machado MA, Morais JF, Prado LB, Prado GF. Translation and validation into the Brazilian Portuguese of the restless legs syndrome rating scale of the International Restless Legs Syndrome Study Group. *Arq Neuropsiquiatr* 2008; 66(4): 832-836.

Walters A, Frauscher B, Allen R et al. Review of Severity Rating Scales for Restless Legs Syndrome: Critique and Recommendations. *Movement Disorders Clinical Practice* 2014, DOI:10.1002/mdc3.12088

Allen RP, Picchietti D, Hening WA, Trenkwalder C, Walters AS, Montplaisi J; Restless Legs Syndrome Diagnosis and Epidemiology workshop at the National Institutes of Health; International Restless Legs Syndrome Study Group. Restless legs syndrome: diagnostic criteria, special considerations, and epidemiology. A report from the restless legs syndrome diagnosis and epidemiology workshop at the National Institutes of Health. *Sleep Med* 2003; 4(2): 101-119.

Walters AS, LeBrocq C, Dhar A, Hening W, Rosen R, Allen RP, Trenkwalder C; International Restless Legs Syndrome Study Group. Validation of the International Restless Legs Syndrome Study Group rating scale for restless legs syndrome. *Sleep Med* 2003; 4(2): 121-132.